

COUNTRY FACT SHEET

SERBIA

(October 2016)

Disclaimer

IOM has carried out the gathering of information with great care. IOM provides information at its best knowledge and in all conscience. Nevertheless, IOM cannot assume to be held accountable for the correctness of the information provided. Furthermore, IOM shall not be liable for any conclusions made or any results, which are drawn from the information provided by IOM.

Sadržaj

I. PROVERITI PRE PUTA.....	1
1. Šta uraditi pre POVRATKA	1
2. Šta uraditi neposredno po dolasku	1
II. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	1
1. Sistem zdravstvene zaštite.....	1
2. Medicinske usluge, dostupnost i troškovi lekova.....	2
III. TRŽIŠTE RADA I ZAPOSLENJE	2
1. Situacija na tržištu rada i pomoć prilikom zaposlenja	2
2. Načini i pomoć prilikom traženja zaposlenja	2
3. Pomoć za nezaposlene.....	2
IV. SMEŠTAJ	3
1. Situacija na tržištu nekretnina.....	3
2. Načini i pomoć prilikom traženja smeštaja	3
V. SOCIJALNA ZAŠTITA	3
1. Sistem socijalne zaštite	3
2. Penzijski sistem	3
3. Ranjive grupe.....	4
VI. OBRAZOVANJE	4
1. Obrazovni sistem	4
2. Dostupnost i upis u škole, posebno za povratnike iz inostranstva	4
3. Troškovi i stipendije	4
4. Priznavanje i nostrifikacija stranih diploma.....	4
VII. KORISNE INFORMACIJE I LINKOVI.....	5

I. PROVERITI PRE PUTA

1. Šta uraditi pre POVRATKA

Povratnici treba da:

- Zatraže odgovarajuća dokumenta od nemačkih vlasti koja im mogu biti potrebna po povratku .
- Potrebno je poneti sva dokumenta dobijena tokom boravka u Nemačkoj, uključujući školske diplome, potvrde o rođenju i sl.
- Informisati se o vremenu dolaska na aerodrom i o mogućnosti daljeg putovanja.

Srbija je pokrivena transportnom mrežom koja uključuje mogućnost putovanja avionom, vozom i drumskim prevoznim sredstvima, pri čemu se za lokalna putovanja koriste železnički i drumski saobraćaj.

- Proveriti vakcinacije (posebno za decu).

Za ulazak u Srbiju ne postoji obavezna vakcina, ali u zavisnosti od uzrasta deteta postoji mogućnost da će po povratku biti neophodno izvršiti vakcinaciju. Neophodne vakcine potrebne za upis dece u školu možete pronaći na sledećem linku <http://www.belmedic.rs/Bel-Medic/1877/Calendar-of-the-compulsory-vaccination-in-Serbia.shtml>

- Pronaći privremeni smeštaj

Ne postoji državna institucija koja pruža usluge smeštaja povratnicima iz inostranstva, niti sklonište za socijalne slučajeve, povratnike i sl. izuzev u slučaju trgovine ljudima ili žrtvama nasilja u porodici. Za sve ostale jedna od mogućnosti je iznajmljivanje odgovarajućeg smeštaja i plaćanje troškova.

2. Šta uraditi neposredno po dolasku

Povratnici bi trebalo da:

- Prijave svoj dolazak odgovarajućim vlastima
 - Lična karta je neophodan dokument za ostvarivanje bilo koje vrste prava (zdravstvene zaštite, zaposlenja, školovanja i sl.)
- Lična karta se dobija u lokalnim stanicama policije
- Prijave se za zdravstveno i penziono osiguranje
- Aplikiraju za socijalnu zaštitu
- Kontaktiraju agencije koje pomažu u traženju posla i smeštaja
- Aplikiraju za upis u vrtiće i škole

II. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

1. Sistem zdravstvene zaštite

a. Osnovne informacije o sistemu zdravstvene zaštite

Zdravstvena zaštita može biti posredstvom Fonda za zdravstveno osiguranje (besplatna) ili privatna (plaća se).

b. Mogućnost zdravstvene zaštite posredstvom Fonda za zdravstveno osiguranje, posebno za povratnike iz inostranstva

- Prava i uslovi

Prema važećem zakonu svi državljani Srbije sa prebavištem u Srbiji imaju pravo zdravstvenu zaštitu Fonda za zdravstveno osiguranje. Zaposleni ovo pravo ostvaruju automatski posredstvom svog poslodavca (zakonska obaveza), dok nezaposlena lica ovo pravo ostvaruju na racun države, dokazujući da su nezaposleni. U oba slučaja, ukoliko jedan član porodice ima zdravstvenu zaštitu, to pravo se prenosi i na sve ostale članove porodice. Nisu definisani nivoi pokrivenosti zdravstvene zaštite.

- Postupak registracije
 - Potrebna dokumentacija

Ukoliko su nezaposleni, povratnici iz inostranstva treba da dostave vazeća lična dokumenta i obrazac za registraciju Fondu za zdravstveno osiguranje. Za zaposlene poslodavac vrši registraciju.

c. **Troškovi**

Zdravstvena zaštita Fonda za zdravstveno osiguranje je besplatna, dok se privatna zdravstvena zaštita plaća.

d. **Pogodnosti**

Sve medicinske usluge i lečenja su besplatna

2. Medicinske usluge, dostupnost i troškovi lekova

a. **Medicinske ustanove**

Osnovne medicinske ustanove su dostupne širom zemlje (u najvećem broju gradova i mesta). Adrese nekih od najvećih medicinskih centara su:

- Klinički Centar Beograd, Pasterova 2, Beograd
- Klinički Centar Kragujevac, Zmaj Jovina 30, Kragujevac
- Klinički Centar Niš, Bulevar Dr Zorana Đinđića 48, Niš
- Klinički Centar Vojvodina, Hajduk Veljkova 1, Novi Sad

b. **Procedura lečenja**

Pacijent prvo kontaktira zdravstvenu ustanovu u gradu (mestu) gde boravi i ukoliko je potrebno biće upućen na dalje lečenje u neki od glavnih zdravstvenih centara. Za osiguranike Fonda za zdravstveno osiguranje svi tretmani i lečenja su besplatni.

c. **Dostupnost i troškovi lekova**

Svi lekovi su dostupni i većina cena lekova je kao u ostalim delovima Evrope. Postoji lista zastupljenosti lekova čiji trošak pokriva Fond za zdravstvo za svoje osiguranike.

Lista se može pronaći ovde:

[http://www.who.int/selection_medicines/country_lists/SRB_fully_covered_2010.pdf?ua=](http://www.who.int/selection_medicines/country_lists/SRB_fully_covered_2010.pdf?ua=1)

[1](http://www.who.int/selection_medicines/country_lists/SRB_fully_covered_2010.pdf?ua=1)

III. TRŽIŠTE RADA I ZAPOSLENJE

1. Situacija na tržištu rada i pomoć prilikom zaposlenja

a. **Radna snaga**

U Srbiji ima oko 3 miliona zaposlenih, većinom u javnom sektoru. Najviše zaposlenih je u industriji 45%, poljoprivredi 30% i sektoru usluga 25%.

b. **Prosečna zarada**

Prosečna zarada zavisi od regiona, ali na nivou cele Srbije iznosi 45,000 RSD (oko 370 Euro).

c. **Stopa nezaposlenosti**

Stopa nezaposlenosti iznosi 20.6 %.

d. **Zaposlenost u odnosu na pol, godine i sektor rada**

Najviše zaposlenih je u javnom sektoru. Najviše nezaposlenih je u dobi između 30-45 godina.

2. Načini i pomoć prilikom traženja zaposlenja

Pomoć prilikom traženja posla pruža Nacionalna služba za zapošljavanje (ovde je takođe moguće dobiti dodatnu profesionalnu obuku), kao i različite internet stranice. Slobodna radna mesta redovno se oglašavaju u štampanim sredstvima informisanja ili preko specijalizovanih linkova,

<http://www.nsz.gov.rs/live/trazite-posao/svi-poslovi>

- <http://www.infostud.com>

3. Pomoć za nezaposlene

a. **Osnovne informacije o pružanju pomoći nezaposlenim licima**

Ne postoji finansijska pomoć za nezaposlena lica. Određena pomoć postoji kroz Nacionalni zavod za zapošljavanje u vidu pomoći prilikom traženja posla ili dodatne profesionalne obuke.

b. **Prijava, posebno za povratnike iz inostranstva**

Svi povratnici iz inostranstva mogu se prijaviti Nacionalnoj službi za zapošljavanje.

- Prava i uslovi

Ne postoje posebni uslovi za prijavu Nacionalnoj službi za zapošljavanje.

- Registraciona procedura
Nezaposlena lica su dužna da se prijave Nacionalnoj službi za zapošljavanje u mestu prebivališta.
 - Potrebna dokumenta
Potrebna dokumenta su lična karta, radna knjižica i uverenje (diploma) o stručnoj kvalifikaciji
- c. **Troškovi i povlastice**
Ne postoji novčana pomoć za nezaposlene
- 4. Mogućnosti daljeg obrazovanja i stručnog usavršavanja**
Postoji mogućnosti daljeg obrazovanja i stručnog usavršavanja posrtedstvom Nacionalne službe za zapošljavanje u svakom mestu ili gradu.

IV. SMEŠTAJ

1. Situacija na tržištu nekretnina

- a. **Prosečna cena zakupa i komunalija** (na pr. struja, voda...)
U zavisnosti od mesta cena zakupa i komunalija se kreće od 150 EUR do 1,000 EUR mesečno.
- b. **Ponuda i potražnja**
Ponuda varira u zavisnosti od oblasti, ali stanova/kuca za izdavanje ima u gotovo svakom delu Srbije.

2. Načini i pomoć prilikom traženja smeštaja

Smeštaj se može naći uz pomoć agencija za nekretnine (skuplja varijanta) ili pretragom oglasa u novinama i na internetu.

V. SOCIJALNA ZAŠTITA

1. Sistem socijalne zaštite

a. Osnovne informacije o socijalnoj zaštiti

Službe socijalne zaštite nalaze se u svim opštinama u Srbiji. U njihovoj nadležnosti je pružanje pomoći pojedincima ili porodicama bez prihoda, starim licima koja ne mogu voditi brigu o sebi, nepokretnim licima, deci bez roditeljskog staranja, porodicama koje se bore sa zavisnošću od alkohola ili opojnih droga, kao i porodicama sa troje i više dece. Ova služba pruža zaštitu i pomoć i u slučaju porodičnog nasilja.

b. Dostupnost, posebno za povratnike iz inostranstva

- Prava i uslovi
Sistem socijalne zaštite je dostupan za sve.
- Procedura prijavljivanja za socijalnu zaštitu, (osoba mora biti državljanin Srbije sa važećim ličnim dokumentom (ličnom kartom), nezaposlen i prijavljen Nacionalnoj službi za zapošljavanje, ili zaposlen sa minimalnim primanjima)
- Potrebna dokumenta
Osoba mora biti državljanin Srbije, sa važećom ličnom kartom, nezaposlen i zdravstveno osiguran. Ostali uslovi zavise od vrste pomoći za koju se aplicira.

c. Troškovi

Besplatno

d. Olakšice

Socijalna zaštita pokriva troškove zdravstvene zaštite i pruža novčanu pomoć (uključujući dečiji dodatak) ranjivim grupama.

2. Penzijski sistem

a. Osnovne informacije o penzijskom sistemu

Najzastupljenije penzijsko osiguranje u Srbiji je državni penzijski fond

b. Dostupnost, posebno za povratnike iz inostranstva

- Pravo/uslovi
Uslovi za primanje penzije:
 - 65 godina starosti za muškarce i 60 godina starosti za žene i 15 godina rada (i plaćeni svi doprinosi)
 - 40 godina rada za muškarce i 35 godina rada za žene i minimum 53 godine starosti

- 45 godina rada (plaćeni svi doprinosi)
 - Prijavljivanje za penzijsko osiguranje
- Povratnik iz inostranstva mora da ode u Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje i proveri svoj status.
- Potrebna dokumenta
- Srpska lična karta i radna knjižica
- c. **Troškovi**
Troškove osiguranja snosi poslodavac na mesečnom nivou.
- d. **Povlastice**
Jednom kad povratnik iz inostranstva stekne parvo na penziju primaće mesečno novčanu nadoknadu i imaće besplatno zdravstveno osiguranje
- 3. Ranjive grupe**
- a. Pod ranjivim grupama podrazumevaju se porodice bez prihoda, nepokretna lica, starija lica koja ne mogu da brinu samostalno o sebi, deca bez roditeljskog staranja sa alkoholizmom ili zavisnošću od opojnih droga I sl.
- b. Centar za socijalni rad omogućava pomoc ranjivim grupama prilikom prijavljivanja za zdravstveno i penzijsko osiguranje.

VI. OBRAZOVANJE

1. Obrazovni sistem

a. Osnovne informacije o sistemu

U Srbiji postoji sistem državnog i privatnog obrazovanja.

Nivo obrazovanja	Godine starosti
Jaslice	0-3
Vrtić	3-7
Osnovno obrazovanje	
Osnovna škola	7-14
Srednje obrazovanje	
Srednja škola, gimnazije, zanatske škole.	15-19
Visoko obrazovanje	
Fakulteti, koledzi	from 19

2. Dostupnost i upis u škole, posebno za povratnike iz inostranstva

Ukoliko je dete već pohađalo školu, za povratak u školu potrebno je kontaktirati Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja radi nostrifikacije diploma i nastavka školovanja. Ukoliko dete nije bilo upisano u školu potrebno je obezbediti izvod iz knjige rođenih za dete i važeću ličnu kartu za roditelje kako bi dete bilo upisano u školu.

3. Troškovi i stipendije

a. Osnovne informacije o troškovima školovanja

Osnovno i srednje obrazovanje je besplatno, za visoko obrazovanje postoji mogućnost stipendiranja za izuzetne studente na državnim univerzitetima.

b. Dostupnost i uslovi za stipendiranje

Ne postoje studentski krediti.

4. Priznavanje i nostrifikacija stranih diploma

Nostrifikaciju obavlja Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i prilikom tog procesa potrebno je dostaviti diplome iz Nemačke.

VII. KORISNE INFORMACIJE I LINKOVI

Glavne bolnice Klinicki Centar Vojvodina, Hajduk Veljkova 1, Novi Sad Klinicki Centar Beograd, Pasterova 2, Belgrade Klinicki Centar Kragujevac, Zmaj Jovina 30, Kragujevac Klinicki Centar Nis, Bulevar Dr Zorana Djindjica 48, Nis	Pretraga za zapošljavanje: http://www.nsz.gov.rs/live/trazite-posao/svi-poslovi http://www.infostud.com
Zdravstvena zaštita: http://www.rfzo.rs/	Penzijski fond: http://www.pio.rs
International Organization for Migration (IOM) Skenderbegova 3 PO Box 104 11000 Belgrade, Serbia Tel: + 381 11 3282 075 Fax: + 381 11 3281 425 Kneginje Ljubice 9 11000 Belgrade, Serbia Tel: +381 11 3283 109 Fax: + 381 11 3281 425 Email: iombeograd@iom.int	Vakcinacija: http://www.belmedic.rs/Bel-Medic/1877/Calendar-of-the-compulsory-vaccination-in-Serbia.shtml
Ministarstvo unutrašnjih poslova http://mup.gov.rs/wps/portal/sr/	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja http://www.mpn.gov.rs/